

ANUARI
DE BIBLIOTEQUES,
LLIBRES I LECTURA

Margarida Prats Ripoll

mprats@ub.edu

Universitat de Barcelona

**EDICIÓ DE LLIBRES INFANTILS I JUVENILS
A CATALUNYA (2018-2019): LA POESIA**

**EDICIÓN DE LIBROS INFANTILES Y JUVENILES
EN CATALUÑA (2018-2019): LA POESÍA**

**BOOKS FOR CHILDREN AND ADOLESCENTS
IN CATALONIA (2018-2019): POETRY**

RESUM | RESUMEN | ABSTRACT

Els trets més rellevants de l'edició de llibres infantils i juvenils de poesia durant el bienni 2018-2019 són un lleuger augment d'obres publicades, algunes de les quals contenen imatges poètiques que contribueixen a projectar una mirada estètica sobre el món; el manteniment dels creadors del període anterior i alguna nova incorporació, sobretot en el camp de les versions d'altres cultures; la recuperació de dues obres cabdals de la nostra tradició literària; la vitalitat de les col·leccions «Vagó de versos» i «Olívia» de les editorials Andana i El Cep i la Nansa, respectivament, i l'aparició de «Poesia», nova col·lecció de l'editorial Kalandraka. Amb relació a les publicacions per a diverses d'edats lectores, hi ha un augment de llibres adreçats als més petits, i es mantenen les obres per a la resta de lectors i la d'obres interdisciplinàries.

Los aspectos más relevantes de la edición de libros infantiles y juveniles de poesía durante el bienio 2018-2019 son un ligero aumento de obras publicadas, algunas de las cuales contienen imágenes poéticas que contribuyen a proyectar una mirada estética sobre el mundo; el mantenimiento de los creadores del periodo anterior y alguna nueva incorporación, sobre todo en el campo de las versiones de otras culturas; la recuperación de dos obras capitales de nuestra tradición literaria; la vitalidad de las colecciones «Vagó de versos» y «Olivia» de las editoriales Andana y El Cep i la Nansa, respectivamente, y la aparición de «Poesia», nueva colección de la editorial Kalandraka. En relación a las publicaciones para varias edades lectoras, se percibe un aumento de libros dirigidos a los más pequeños, y se mantienen las obras para el resto de lectores y las obras interdisciplinarias.

The most notable aspects of the publication of books of poetry for children and adolescents in 2018 and 2019 are a slight increase in the number of works published (some of which contain poetic images that help to project an aesthetic view of the world); the continued presence of poets from previous years alongside some new incorporations, especially in the field of versions translated from other cultures; the recovery of two major works in our literary tradition; the vitality of the collections "Vagó de versos" and "Olivia" published by Andana and El Cep i la Nansa respectively, and the appearance of "Poesia", a new collection published by Kalandraka. As regards publications for different age groups, the production of books aimed at children continue to rise, while that of books for other readers and interdisciplinary works has remained stable.

PARAULES CLAU:

Edició, Poesia, Llibres infantils i juvenils

PALABRAS CLAVE:

Edición, Poesía, Libros infantiles y juveniles

KEYWORDS:

Publication, Poetry, Books for children and young adults

REBUT

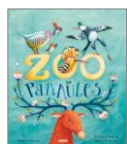
12/12/2021

ACCEPTAT

18/01/2021

1 INTRODUCCIÓ

Un recorregut per l'estat de la qüestió de les edicions de poesia per a infants en llengua catalana durant el bienni 2018-2019 mostra un lleuger augment de llibres editats: augmenten les edicions per als més petits i les de versions d'altres cultures, i no s'observen gaires canvis en el camp de la temàtica ni en les estructures poètiques. Una de les aportacions més significativa és la recuperació de dues obres cabdals de la nostra tradició literària: *Liliana* d'Apel·les Mestres, actualitzada per Teresa Duran, i *Oi, Eloi* de Miquel Desclot.

Una valoració literària del conjunt d'obres poètiques inclina a parlar d'un panorama similar al de biennis anteriors: es mantenen obres que mostren un domini de l'ofici poètic com *Zoo de paraules* de Ramon Besora, *Compten cabretes i pintem ocells* de M. Dolors Pellicer, *Bon dia! Poemes de bon matí* de Salvador Comelles, *A d'armari. Un abecedari de les coses de casa* de Miquel Àngel Llauger o *Vull ser lliure* d'Andreu

Galán; les que beuen en fonts folklòriques, sobretot en el subgènere d'endevinalles com *100 endevinalles noves per a tothom* de Pere Martí o *Bestioles amagades* de Lola Casas. També es mantenen les antologies, tant les temàtiques (*Amb sabates de molsa. Poemes amb sentiments* de Joana Raspall) com les que apleguen un conjunt heterogeni format per mostres de diversos subgèneres del folklore i obra d'autor (*Quin embolic! Poemes, contes i altres textos per llegir rient*). Finalment, els poemes «Cançó de fer camí» de M. Mercè Marçal i «Libertat» de Paul Éluard es transformen en dos magnífics llibres, tal com passava amb *Podries* de Joana Raspall el bienni anterior.

2 ELS CREADORS

La relació de creadors en les publicacions de poesia infantil del bienni 2018-2019 aplega un conjunt d'autors i d'il·lustradors, la majoria dels quals continuen una trajectòria encetada anys enrere; s'hi han incorporat autores com Teresa Broseta, Estel Baldó, Rosa Gil i Maria Soliva, autores d'obres de

El bienni 2018-2019 mostra un lleuger augment de llibres editats: augmenten les edicions per als més petits i les de versions d'altres cultures

ANUARI
DE BIBLIOTEQUES,
LLIBRES I LECTURA

coneixements, adaptacions de contes populars i reculls de subgèneres de literatura oral. També s'hi ha incorporat la il·lustradora Gibet Ramon.

2.1 Autors

Durant el bienni, s'han publicat obres dels poetes que van iniciar la represa de la poesia infantil: s'ha reeditat el segon poemari de Miquel Desclot, publicat amb una edició de luxe, tapa dura i il·lustracions en color que conviden a fer volar la imaginació; el tercer volum de les antologies temàtiques de Joana Raspall amb tots els poemes de l'autora sobre sentiments i emocions, temàtica en què fou pionera en la poesia per a infants en la nostra cultura, i la revisió del poemari de Ricard Bonmatí *L'any tirurany més poètic*, editat l'any 2003. Olga Xirinacs, una altra poeta pionera del gènere, ha publicat una obra que segueix la temàtica del mar, aquest cop adreçada als més petits amb breus poemes que descriuen escenes de joc a la platja.

M. Dolors Pellicer a *Comptem cabretes i pintem ocells* ofereix als lectors poemes a l'entorn del decurs temporal del dia i la nit; hi ha poesies sobre l'escola, els amics, el món ple de color, la lluentor dels astres i l'arribada de la son. Són poemes reeixits; n'hi ha que recorden l'estructura de cançons popular i d'altres de narratius amb personatges coneguts pels infants, com la bruixa o la lluna. No hi falten poesies on se subratllen les desigualtats del nostre món.

Lola Casas, la més prolífica del bienni, a més del citat *Bestioles amagades*, endevinalles per als més petits, publica tres poemaris: *Ulls de merla*, que té com a fil conductor la relació de l'autora amb aquest ocell; *Comerç de poemes / Poemes de comerç*, que gira al voltant de les botigues de proximitat: forn i fruiteria, entre d'altres, i *Big bang. Astronomia i poesia*, on els poemes procedeixen dels conceptes astronòmics seleccionats i explicats per l'astrònom amateur Jordi Lopesinos i són acompanyats d'informació sobre còmics, pàgines web, sèries i pel·lícules emblemàtiques sobre el tema i poemes simfònics i altres peces musicals.

Salvador Comelles i Ramon Besora són els altres autors més prolífics del bienni. El primer, amb estil juganer, fresc i dinàmic, publica tres obres: *Què faig?*, amb poemes breus que descriuen de manera rimada les accions de catorze animals; *Bon dia! Poemes de bon matí*, amb poesies sobre les accions dels infants des que es desperten fins que van a l'escola, i *Boníssim! Poemes per llepar-se'n els dits*, amb poemes que giren al voltant del menjar; el volum comença amb «Cançó de parar taula» i acaba amb «Bon profit», que remet al títol del poemari d'aquest títol de Miquel Martí i Pol. Tanmateix, Comelles a més de dedicar poemes a menjars, com «Macarrons», en dedica d'altres a estris de la cuina i a un restaurant vegetarià. En aquesta obra, les quartetes amb versos d'art menor conviuen amb jocs lingüístics, endevinalles i frases fetes.

La relació de creadors en les publicacions de poesia infantil d'aquest bienni aplega un conjunt d'autors i d'il·lustradors, la majoria dels quals continuen una trajectòria encetada anys enrere

A l'obra de M. Dolors Pellicer no hi falten poesies on se subratllen les desigualtats del nostre món

ANUARI
DE BIBLIOTEQUES,
LLIBRES I LECTURA

Ramon Besora també ens ofereix tres poemaris: *No tinc por*, *Zoo de paraules* i *Un zoo al cel*. Al primer llibre proposa un viatge poètic per l'univers fascinant de les primeres sensacions, els primers descobriments, les primeres paraules. En el parell de llibres restants s'afegeix als nombrosos poetes que s'han endinsat al gènere dels bestiari. *Zoo de paraules* és una interessant aportació al gènere, amb tocs d'humor i de tendresa, jocs de paraules, onomatopeies, comparacions i metàfores, un ritme àgil que afavoreix la memorització i unes imatges i metàfores que conviden a mirar el món dels animals des d'una mirada estètica. Conté breus descripcions i poemes narratius amb ecos de narrativa oral i protagonistes que canvien els rols assignats en les versions folklòriques. En l'altre bestiari, un parell d'infants troben un núvol que es posa a dibuixar bèsties i bestioles al cel; és un llibre entretingut, escrit amb rodolins, per llegir als petits, que poden gaudir d'un zoo domèstic, on poden endevinar el final del rodolí mirant les il·lustracions.

Andreu Galán, després del premiat *Qui no sap riure no sap viure* del bienni anterior, ens ofereix un nou poemari amb un títol, *Vull ser lliure*, que remet al d'una cançó popularitzada per Xesco Boix. El poeta s'endinsa en temes diversos: l'exploració de les emocions i les relacions amb els altres i amb l'univers, amb un to que defuig la sensibleria i un ritme molt ben trobat per a cada poema.

Núria Albertí, que es va estrenar amb l'èxitós *Gri grill i altres animalades* per a lectors de primària, reeditat vuit cops, el darrer el 2019, aquest bienni segueix el camí iniciat el bienni anterior amb dos poemaris per als més petits dins la col·lecció «Olívia»: *Poemes de fred i manta* i *Poemes de flors i abelles*. En el primer tracta de tot allò que ens recorda l'hivern: el fred, la neu, els refredats i el Nadal, i en el segon, el que ens recorda la primavera, sobretot, les flors. En els dos llibres de poemes la brevetat dels poemes i la rima n'afavoreixen la recitació.

Miquel Àngel Llauger publica *A d'armari. Un abecedari de les coses de casa*; en aquest poemari aconseguim fer assequible el llenguatge poètic, amb recurrències i al·literacions que contribueixen a la musicalitat textual, als lectors infantils sense rebaixar-ne la qualitat; així, amb un text trapella i pulcre enceta un nou àmbit temàtic en el conjunt d'abecedaris de la nostra cultura. En aquesta tradició hi podem incloure *Abecedari dels oficis* de Vanesa Amat, on l'autora segueix la seva aportació *L'abecedari d'oficis* del bienni anterior, un llibre útil i funcional dins l'àmbit escolar. Albert Jané amb *L'ofici que més m'agrada*, títol de ressons salvatpapasseitians, s'afegeix al tema dels oficis amb un llibre d'endevinalles rimades, on text i il·lustració s'acorden amb encert.

Pep Molist a *En Joan ha perdut la A. Un viatge per l'obra de Joan Brossa* proposa un acostament a l'artista, en el centenari del seu naixement. A partir d'un joc, el poeta passeja pel món i cerca en els seus poemes la lletra *a*, molt present a l'obra brossiana.

Andreu Galán
s'endinsa en temes
diversos:
l'exploració de les
emocions i les
relacions amb els
altres i amb l'univers

Miquel Àngel
Llauger
aconsegueix fer
assequible el
llenguatge poètic,
amb recurrències i
al·literacions que
contribueixen a la
musicalitat
textual

ANUARI
DE BIBLIOTEQUES,
LLIBRES I LECTURA

Fina Girbés publica dos poemaris: *Que sonen els versos!* i *Versos que canten i ballen* amb versos senzills, de ritme àgil, assequibles per a lectors infantils. El segon llibre inclou un CD de música coral. Teresa Broseta a *Poesia de nit i de dia* ofereix versos amb bon ritme. Els llibres de les dues autores tracten de l'entorn proper dels infants.

La veu de Maria Mercè Marçal retorna als lectors de noves generacions a partir de la transformació del poema «Cançó de fer camí» en un llibre amb il·lustracions de Carolina T. Godina que subratllen el viatge intergeneracional implícit al primer vers, una proposta on s'aconsegueix molt bona interrelació entre l'art literària i pictòrica.

2.2 Il·lustradors

Mercè Galí, una de les il·lustradores que ha dialogat amb més textos poètics en la nostra cultura, en les il·lustracions dels dos poemaris de Núria Albertí i en un de Salvador Comelles, segueix mostrant la seva habilitat de sintetitzar els versos en petites escenes plenes d'enginy i humor, amb un traç viu i dinàmic.

Anna Clariana segueix acompanyant amb línies nítides els versos de la nova antologia de Joana Raspall amb complicitat i il·lustra l'abecedari de Vanessa Amat amb línia clara i nítida. Mabel Pierola il·lustra el poemari *Vols jugar amb mi?* a partir de dibuixos retallats sobre un fons a la vora del mar, imatges plaents i del tot adients per a aquest escenari de vacances.

Jordi Vilà en la il·lustració de *Llibertat* de Paul Éluard, amb una ambientació atemporal, rescata el poema del seu context cronològic i dona profunditat de camp a unes imatges planes. Carolina T. Godina acompanya els versos de *Cançó de fer camí* de M. Mercè Marçal amb imatges de dones de diverses generacions, races i condicions que subratllen el contingut feminista dels versos.

Gibet Ramon, una de les noves aportacions a l'àmbit de la il·lustració de poemaris, acompanya els versos de Lola Casas, Miquel Àngel Llauger i Salvador Comelles amb gràcia, tendresa i humor i expressivitat.

Morad Abselam, amb il·lustracions sintètiques i una estètica retro, de colors càlids i de caire pop geomètric que remet a cultures antigues, com l'egípcia o la mesopotàmica, il·lustra el poemari d'Andreu Galán i l'antologia d'Amat, Bernal i Muntañá.

Sonja Wimmer, amb el domini dels colors i un traç fi, emmarca els textos *Zoo de paraules* de Besora, ajuda a interpretar-ne algunes metàfores, i dialoga amb la tradició d'escenes il·lustrades de relats per a infants. Aconsegueix ajuntar l'elegància dels dibuixos amb la capacitat d'emocionar els lectors.

**Anna Clariana
segueix
acompanyant amb
línies nítides els
versos de la nova
antologia de
Joana Raspall
amb complicitat**

ANUARI
DE BIBLIOTEQUES,
LLIBRES I LECTURA

Jan Barceló desenvolupa la proposta gràfica del llibre de Fran Nuño a través de tres colors intensos que combinats amb el blanc componen dobles pàgines que juguen a complementar-se a través del pes que va tenint cadascun d'ells.

Maite Muberrria acompanya els versos de *Bitxopoemes i altres bèsties* de Leire Bilbao, d'il·lustracions elaborades amb una tècnica mixta, on la fotografia té un paper important.

3 EL MÓN EDITORIAL

En el camp editorial posem en valor la tasca de recuperacions d'obres de referència de la nostra tradició i l'aposta per ampliar-la amb traduccions i versions d'altres tradicions. També valorem els projectes de recuperar veus poètiques amb tries editades en nous formats, les edicions acurades, l'augment de llibres adreçats als més petits i el manteniment de col·leccions de poesia i la d'obres interdisciplinàries.

3.1. Recuperacions d'obres i autors de referència

Amb la recuperació de *Liliana* d'Apel·les Mestres, actualitzada per Teresa Duran, i *Oi, Eloi* de Miquel Desclot es posa a l'abast de lectors de noves generacions dues obres de gran qualitat literària i es contribueix a construir ponts que mantenen vives obres cabdals de la tradició del gènere.

Dues iniciatives de recuperació han optat per la publicació de tries de poesies d'un autor musicades i acompanyats d'il·lustracions. En aquestes propostes interdisciplinàries, la unió de tres codis artístics aconsegueix crear productes que poden aconseguir nous acostaments a l'obra dels poetes triats. Una de les propostes és de l'editorial Viena que publica *Sota el firmament*, un projecte coordinat pel fotògraf Àlex Carmona que ha reunit vint-i-sis grups de música i artistes per interpretar disset poemes de Joan Salvat-Papasseit. El llibre, prologat per Ferran Aisa, inclou un CD, il·lustracions de Tània Lupe i fotografies del procés de gravació. Aquest projecte, que destina el 30 % dels drets d'autor a la causa Hospital Amic, de l'Hospital Sant Joan de Déu, propicia el redescobriments de l'obra d'un poeta des d'una mirada fresca i interdisciplinària, molt adequat per a lectors adolescents. L'altra proposta és *Bestiari*, un llibre disc que conté vint-i-dos poemes de Josep Carner musicalitzats per Joan Díaz que uneix el so dels instruments tradicionals amb altres estils com el jazz. El disc inclou

Es recuperen obres de referència de la nostra tradició i s'aposta per ampliar-la amb traduccions i versions d'altres tradicions

La unió de tres codis artístics aconsegueix crear productes que poden aconseguir nous acostaments a l'obra original

els poemes cantats per cantants com Roger Mas, Gemma Humet, Joana Gomila, Carles Belda, Marc Parrot, Gemma Abrié o Lucía Fumero, i la recitació dels poemes pels actors Clara Segura i Pere Arquillué. Les il·lustracions són d'alumnes de l'Escola Massana becats per The New Catalan Ensemble (NewCat) i comissariats per l'il·lustrador Arnal Ballester. Es tracta d'una proposta excel·lent per apropar a través de l'oralitat, la música i les arts plàstiques a poemes sobre animals del Príncep dels Poetes.

3.2. Aportació de versions de poesies d'altres llengües i cultures

Al llarg d'aquest bienni han augmentat el nombre de llibres de poesia traduïts i s'han eixamplat les tradicions literàries de procedència de les obres traduïdes. Així, de les sis publicacions, n'hi ha una de les tradicions alemanya, basca, francesa i xilena i dues de l'espanyola. Aquest conjunt d'obres abracen totes les edats lectores i amplien finestres a les possibilitats de joc de la poesia per als més petits, la reescriptura de les dites populars i de les endevinalles i l'apropament a un poema que va esdevenir un himne per a la resistència francesa i que, avui, pot commoure les noves generacions.

Per als petits, s'han traduït dues obres rodones per facilitar-los l'aproximació al llenguatge poètic. D'una banda, *Un, dos, tres, qui és?* i *Un, dos, tres, vampir és* de l'alemanya Nadia Budde, autora del text i les il·lustracions. Els llibres amb humor i rimes cadencioses afavoreixen l'acostament al món de l'aritmètica i al llenguatge poètic i presenten els personatges en cada doble pàgina, gràficament s'explica com són, i amb el rodolí es presenta el personatge que serà protagonista de la pàgina següent. De l'altra, *Hola, matí* de Mar Benegas apropa l'experiència de la descoberta del pas del temps a partir de seqüències temporals, cadascuna de les quals comporta una descoberta o un comiat; els mots *hola* i *adeu* encadenen les seqüències del matí a la nit i les il·lustracions de Neus Caamaño, plenes de vida, juguen amb els colors i les formes i són una bona companyia per a les melodies rimades del text.

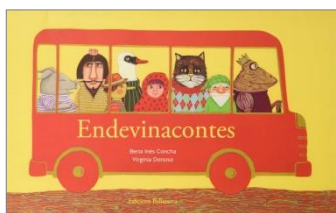
Les dues obres per als lectors a partir de set anys són també dues excel·lents maneres d'acostar-nos a la bona poesia infantil. D'una banda, *Bitxopoemes i altres bèsties* de Leire Bilbao, un bestiari escrit en eusquera i adaptat al català per Jaume Subirana, a partir de la traducció castellana. Els poemes contenen potents imatges poètiques i molts jocs de paraules, i la musicalitat dels seus versos n'afavoreix l'oralitat. De l'altra, *Endevinacontes* de la poeta xilena Berta Inés Concha, adaptada i traduïda per Dani Espresate, és una proposta que convida a

interrelacionar poemes narratius sobre contes de tradició oral o clàssics d'autor amb l'enginy de les endevinalles. Cadascuna de les quinze dobles pàgines està dedicada a un parell de contes, a la part superior hi ha els poemes narratius i a la de sota una il·lustració on es barregen els dos contes

Han augmentat el nombre de llibres de poesia traduïts i s'han eixamplat les tradicions literàries de procedència de les obres traduïdes

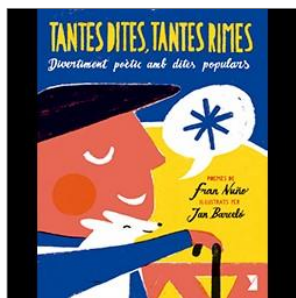

ANUARI
DE BIBLIOTEQUES,
LLIBRES I LECTURA

i que funciona com a pista. El format de l'obra —mida gran, orientació apaïxada i l'om a la part superior— està al servei d'endevinar de quin conte es tracta. La proposta lúdica d'aquest poemari-llibre-joc activa la competència literària i convida a mirar amb atenció les il·lustracions de colors vius de

Virginia Donoso per poder encertar a quins contes es refereixen els poemes de cada doble pàgina.

Les dues obres d'interès general mostren un diàleg amb la tradició literària, ja sia a partir de recrear un subgènere del folklore o de transformar en llibre un poema símbol de la resistència francesa. *Tantes dites, tantes rimes. Divertiment poètic amb dites populars* de Fran Nuño, traduïda i adaptada per Laura Borràs, conté vint-i-nou poemes que parteixen del mateix nombre de dites populars i juguen amb

les personificacions i metàfores que amaguen les frases fetes. La proposta gràfica, arriscada i cridanera de Jan Barceló afegeix valor a aquesta obra plena d'humor i editada amb exquisidesa. Per la seva banda, la transformació en llibre de *Llibertat*, escrit el 1941 per Paul Éluard i publicat clandestinament el 1942, arriba traduït per Marc Granell i amb les magnífiques il·lustracions de Jordi Vila Delclòs que contribueix a acostar els anhels de llibertat a lectors de generacions posteriors amb la seva ambientació atemporal.

La proposta gràfica, arriscada i cridanera de Jan Barceló afegeix valor a aquesta obra plena d'humor i editada amb exquisidesa

3.3. Antologies, recreacions de folklore i cançoners

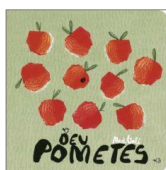
Pagès Editors i l'editorial Eumo segueixen publicant antologies poètiques. La primera ha publicat, en una edició acurada, la tercera antologia temàtica de Joana Raspall, elaborada pel malaguanyat Josep Maria Aloy. Sota el títol *Amb sabates de molsa. Poemes amb sentiments de Joana Raspall* s'apleguen cent divuit poemes sobre sentiments ordenats alfabèticament pel títol de cada poema. Com en les dues antologies anteriors, després dels poemes s'ofereix la complicitat entre l'obra de Raspall i la tradició poètica catalana en l'àmbit dels sentiments.

Eumo publica *Quin embolic!* Poemes, contes i altres textos per llegir rient, segona antologia de Vanessa Amat, M. Carme Bernal i Isabel Muntañá. El llibre inclou gairebé un centenar de poemes, endevinalles, cançons, embarbussaments, dites i contes provinents tant del folklore com d'obres d'autors contemporanis catalans. El recull s'estructura en sis blocs temàtics: els animals, la gent, els oficis i la vida quotidiana, els elements de la natura i l'univers, la cuina i els aliments, la infància i l'escola, i un darrer apartat que

ANUARI
DE BIBLIOTEQUES,
LLIBRES I LECTURA

engloba els números, el pas del temps i el saber comptar, cada un dels quals s'inicia amb un joc onomatopèic i una endevinalla.

L'editorial La Galera publica, dins la nova col·lecció «Sense mots / Comptar», *Deu pometes* de Mercè Galí, una recreació personal de la cançó popular de les deu pometes, que propicia un bon nombre d'usos possibles de la lectura tant visual com textual o aritmètica.

Altres editorials com *El Cep i la Nansa*, *Combel i Baula* segueixen apostant per endevinalles d'autor. La primera ha publicat *Bestioles amagades* de Lola Casas per als més petits; la segona *L'ofici que més m'agrada* d'Albert Jané, per a primers lectors, i la tercera, *100 endevinalles noves per a tothom* de Pere Martí per a lectors amb més experiència, ja que el nivell de dificultat és força alt, tot i l'ajuda de la il·lustració, descriptiva i senzilla, que és una pista que ajuda a trobar la solució de l'endevinalla.

Pel que fa als cançoners, Bellaterra Músic ha editat *Cançons per despertar l'alegria*, amb textos d'Àngels Ponce, un cançoner on es proposem alguns jocs i activitats que podeu fer en família per tal de cultivar l'alegria. Conté un CD amb nou cançons i playbacks sobre el tema, partitures amb la melodia, lletra i acords de les cançons, i set propostes de jocs per despertar l'alegria. Per la seva banda, U98 ha editat el disc llibre *El Pot Petit 10 anys*, amb il·lustracions de Maria Triquell, que aplega les cançons d'aquest grup tan popular entre els infants d'avui.

També s'han seguit editant àlbums de cançons: *Compta amb mi: una cançó contada de Txarango* amb il·lustracions de Valentí Gubianas i *L'Estaca* de Lluís Llach amb il·lustracions de Jordi Vila Delclòs.

4 DIFUSIÓ I RECONeixEMENT

Pel que fa a la difusió del gènere, en aquest bienni s'ha publicat una interessant reflexió sobre la poesia infantil i s'ha dedicat un monogràfic a la poesia a primària a *GUIX*; ha tingut lloc la II Jornada-Col·loqui Miquel Martí i Pol de literatura i educació centrada en la poesia a infantil i primària; s'han seguit oferint espectacles poètics per a públic familiar i alguns poetes, com Andreu Galán; s'han ofert recitals i d'altres, com el de Núria Albertí, i s'han seguit oferint tallers de poesia als centres escolars.

Quant al reconeixement del gènere, s'han premiats poemaris i espectacles poètics i alguns llibres s'han inclòs en la selecció de millors llibres de l'any de la revista *Faristol*.

***El Cep i la Nansa,
Combel i Baula
segueixen apostant
per endevinalles
d'autor***

***En aquest bienni
s'ha publicat una
interessant reflexió
sobre la poesia
infantil***

4.1. Articles, jornades, espectacles

Felipe Munita i Neus Real a «Simple o ximple? Una reflexió sobre la poesia infantil» reivindiquen una proposta poètica de qualitat que convidi l'infant a explorar noves maneres d'habitar, contemplar i comprendre el món mitjançant una producció indubtablement artística, i exemplifiquen, a partir del comentari de tres poemes inclosos en obres adreçades a infants, que una profunditat senzilla, comprensible per a lectors infantils, va de bracet amb la qualitat artística. També defensen que la poesia de qualitat per a infants no es limita a ser una parada intermèdia en la formació dels lectors de poesia, sinó que té una entitat pròpia amb capacitat de canalitzar una experiència estètica en si mateixa.

En la II Jornada-Col·loqui Miquel Martí i Pol de literatura i educació, que va tenir lloc a Girona el 23 i 24 de novembre de 2018, a partir de ponències, de taules rodones i de tallers es va alternar la reflexió sobre el gènere amb l'aportació d'eines i idees per seguir apropant amb entusiasme la poesia a infants i joves.

Al monogràfic *La poesia a primària* de la revista educativa *GUIX* Glòria Bordons i Margarida Prats Ripoll presenten una visió panoràmica de la presència de la poesia en el segle actual a «La poesia a primària en el segle XXI». Elisabet Contreras a «Brossa i Martí Pol: dos poetes per treballar la poesia a primària» presenta les propostes educatives de les fundacions d'aquests escriptors, rutes literàries, que permeten crear un vincle entre els infants, l'obra, l'autor i el territori; tallers creatius, a través dels quals entomen el rol de l'artista creador, i aplicacions per a dispositius mòbils, tauletes i ordinadors, que els permeten interactuar amb un llenguatge multimodal. María Rodríguez i Míriam Turró expliquen dues experiències a l'escola en els articles «Què em vols, poesia? O de com podem alimentar l'ànima amb paraules. Experiències poètiques al col·legi Verdemar» i «Llegim i creem a partir del món poètic de Joan Brossa».

Pel que fa als espectacles poètics adreçats a un públic familiar en destaquem un parell: els del grup El Pot Petit i la producció del pianista i músic Joan Díaz conjuntament amb la producció de NewCat i Seed Music. Els espectacles i concerts d'El Pot Petit, dirigits als infants d'entre dos i vuit anys i les seves famílies, ofereixen un repertori de creació pròpia on combinen la música amb els titelles, el teatre i l'humor. També produeixen vídeos i contes il·lustrats. D'altra banda, en la musicació de *Bestiari*, com ja hem comentat, trobem el so dels instruments tradicionals catalans amb altres estils com el jazz. Des de la seva estrena a Manresa l'octubre de 2019 ha girat per diverses poblacions com Reus, Banyoles, Teià, Barcelona i Mora d'Ebre.

L'associació ADEP.CAT per a la Divulgació, l'Ensenyament i la Promoció de la Música Catalana presenta un espectacle on paraula, música i imatge es mesclen amb la voluntat d'interpel·lar públics de totes les edats a través de l'audició de vint-i-dues cançons breus i originals que sumen la sonoritat dels instruments de la tradició universal als d'arrel catalana.

La poesia de qualitat per a infants té una entitat pròpia amb capacitat de canalitzar una experiència estètica en si mateixa

ANUARI
DE BIBLIOTEQUES,
LLIBRES I LECTURA

4.2. Premis i reconeixements

El premi Aurora Díaz Plaja 2020 s'ha atorgat a un article publicat el 2019: «Simple o ximple? Una reflexió sobre la poesia infantil» de Felipe Munita i Neus Real; *Zoo de paraules* de Ramon Besora ha obtingut el premi Atrapallibres 2019, i *Que sonen els versos* de Teresa Broseta i *Comptem cabretes i pintem ocells* de M. Dolors Pellicer han guanyat el I premi de poesia infantil (2018) i II premi de poesia infantil Fundació Caixa Cooperativa d'Algemesí (2019).

El Pot Petit ha rebut diversos reconeixements per la seva tasca i trajectòria; destaca el premi Arc (2019) a la millor gira adaptada per a públic familiar, i el reconeixement de cançó de l'estiu per «Viu l'estiu» de l'àlbum *A l'aventura* per la revista *Enderrock* i la primera posició en el rànquing de les millors cançons de l'estiu de TV3 (2018).

Entre la selecció dels millors llibres de la revista *Faristol* del bienni 2018-2019, n'hi ha set de poesia, dos del 2018: *Un, dos, tres, qui és?* i *Un, dos, tres, vampir és* de Nadia Budde, traduït per Helena García, i *Amb sabates de molsa. Poemes amb sentiments* de Joana Raspall, selecció de Josep M. Aloy; i cinc del 2019: *A d'armari. Un abecedari de les coses de casa* de Miquel Àngel Llauger, *Quin embolic! Poemes, contes i altres textos per llegir rient*, de diversos autors, *Vull ser lliure* d'Andreu Galán, *Bitxopoemes i altres bèsties* de Leire Bilbao, adaptació de Jaume Subirana, i *Cançó de fer camí* de M. Mercè Marçal.

Podem parlar de continuïtat en la tria de temes com els animals, amb bestiaris per a diverses edats lectores

5 TENDÈNCIES

A partir del recorregut presentat per a l'edició de llibres de poesia, es poden avançar algunes tendències en l'evolució del gènere. Així, en l'àmbit temàtic podem parlar de continuïtat en la tria de temes com els animals, amb bestiaris per a diverses edats lectores, i la natura lligada als cicles estacionals, al cicle del dia i la nit i la preponderància d'obres amb temes relacionats amb vivències del dia a dia. Es mantenen els abecedaris i les obres amb poesia epigramàtica, tant de la tradició oriental, amb haikus, com de l'occidental, amb rodolins i quartetes.

Una altra tendència és el manteniment de publicacions interdisciplinàries, tant d'aquelles que apleguen tres llenguatges artístics (poesia, il·lustració i música) com de les altres que relacionen coneixements sobre un camp concret amb textos poètics. Aquestes publicacions afavoreixen un acostament molt més enriquidor a l'obra poètica, ja que conviden a relacionar-la amb altres arts o a establir noves connexions al món que ens

envolta a partir de dues mirades complementàries, afavorides per un llenguatge més denotatiu o connotatiu.

Per tancar aquest article volem posar en valor tots els projectes que han contribuït a recuperar obres i poetes de la nostra tradició literària i aquells altres que han propiciat l'entrada a la nostra cultura d'obres procedents d'altres tradicions. Són una excel·lent manera d'oferir als joves lectors l'oportunitat de dialogar amb els referents de la nostra cultura i d'eixamplar horitzons amb els d'altres tradicions culturals i literàries.

5 BIBLIOGRAFIA

Bordons, Glòria; Prats, Ripoll, Margarida (2019). «La poesia a primària e el segle XXI». *GUIX*, núm. 454, p. 14-19.

Contreras, Elisabet (2019). «Brossa i Martí Pol: dos poetes per treballar la poesia a primària». *GUIX*, núm. 454, p. 26-30.

Mañà, Teresa (2019). «Llibres per a infants i adolescents». *Serra D'or*, núm. 715-716 (Juliol-Agost), p. 88-91.

Mañà, Teresa (2020). «Llibres per a infants i adolescents 2019, un balanç positiu». *Serra D'or*, núm. 722 (Febrer), p. 66-70.

Martí, Pere (2020). «Miquel Àngel Llauger. A d'armari. Un abecedari de les coses de casa». *Els Marges*, núm. 121 (primavera), p. 116-119.

Molist, Pep (2020). «Poesia gran per a la gent petita», *El País* (11/11/2020). <https://cat.elpais.com/cat/2020/09/10/cultura/1599754800_839190.html>.

Munita, Felipe & Neus Real (2019) «Simple o ximple. Una reflexió sobre la poesia infantil». *Faristol*, núm. 89, p. 26-29.

Rodríguez, Maria (2019). «Què em vols poesia: O de com podem alimentar l'ànima amb paraules. Experiències poètiques al col·legi Verdemar». *GUIX*, núm. 454, p. 20-25.

Sant, Chalois, Eduard (2020) «El Bestiari de Josep Carner vist per Joan Díaz i The New Catalan Ensemble». *El Temps de les arts*, 1 de novembre. <<https://tempsarts.cat/el-bestiari-de-josep-carner-vist-per-joan-diaz-i-the-new-catalan-ensemble/>>.

«Selecció dels millors llibres de 2018», *Faristol*, núm. 89, p. 33-34.

Turró, Míriam (2019). «Llegim i creem a partir del món poètic de Joan Brossa». *GUIX*, núm. 454, p. 31-35.

ANNEX 1: CRÍTQUES DE LLIBRES DE POESIA A FARISTOL, GRETTEL I MASCARÓ DE PROA

[Consultes: 22/01/2021]

A d'armari. Un abecedari de les coses de casa

<<https://www.clijcat.cat/faristol/livre-cercat/A-darmari-Un-abecedari-de-les-coses-de-casa&lible=3725>>.

Bitxopoemes i altres bèsties

<<https://www.clijcat.cat/faristol/livre-cercat/Bitxopoemes-i-altres-besties&lible=3740>
<<https://www.gretel.cat/recomanacions-lij/bitxopoemes/>>.

Bon dia. Poemes de bon matí

<<https://www.clijcat.cat/faristol/livre-cercat/-Bon-dia-Poemes-de-bon-mati-----&lible=3318>>.

Boníssim! Poemes per llepar-se'n els dits

<<https://www.clijcat.cat/faristol/livre-cercat/Bonissim!-Poemes-per-llepar-sen-els-dits&lible=3595>>.

Cançó de fer camí

<<https://www.clijcat.cat/faristol/livre-cercat/Canco-de-fer-cami&lible=3800>>.

Comptem cabretes i pintem ocells

<<https://www.clijcat.cat/faristol/livre-cercat/Comptem-cabretes-i-pintem-ocells&lible=3743>>.

Deu pometes

<<https://www.clijcat.cat/faristol/livre-cercat/Deu-pometes&lible=3673>>.

En Joan ha perdut la A: un viatge per l'obra de Joan Brossa

<<https://www.clijcat.cat/faristol/livre-cercat/En-Joan-ha-perdut-la-A-un-viatge-per-lobra-de-Joan-Brossa&lible=3701>>.

Endevinacontes

<<https://www.clijcat.cat/faristol/livre-cercat/Endevinacontes&lible=3506>>.

L'any tirurany més poètic

<<https://www.clijcat.cat/faristol/livre-cercat/Lany-tirurany-mes-poetic&lible=3795>>.

No tinc por!

<<https://www.clijcat.cat/faristol/livre-cercat/No-tinc-por&lible=3562>>.

Oi, Eloi?

<<https://www.clijcat.cat/faristol/livre-cercat/Oi-Eloi-&lible=3656>>.

ANUARI
DE BIBLIOTEQUES,
LLIBRES I LECTURA

Quin embolic! Poemes, contes i altres textos per llegir rient

<<https://www.gretel.cat/recomanacions-lij/quin-embolic-poemes-contes-i-altres-textos-per-llegir-rient>>.

Tantes dites, tantes rimes. Divertiment poètic amb dites populars

<<https://www.clijcat.cat/faristol/critica/Tantes-dites-tantes-rimes-Divertiment-poetic-amb-dites-populars>>.

Un zoo al cel

<<https://www.clijcat.cat/faristol/livre-cercat/Un-zoo-al-cel&lible=3523>>.

Un, dos, tres, qui és?

<<http://www.gretel.cat/recomanacions-lij/un-dos-tres-qui-es>>.

Vols jugar amb mi

<<https://www.clijcat.cat/faristol/livre-cercat/Vols-jugar-amb-mi&lible=3569>>.

Vull ser lliure

<<https://www.clijcat.cat/faristol/livre-cercat/Vull-ser-lliure&lible=3646>>.

Zoo de paraules

<<https://www.clijcat.cat/faristol/livre-cercat/-Zoo-de-paraules--&lible=3412>>.

ANUARI
DE BIBLIOTEQUES,
LLIBRES I LECTURA

ANNEX 2: PUBLICACIONS DE POESIA

Albertí, Núria (2018). *Poemes de fred i manta*. Il., Mercè Galí. Vilanova i la Geltrú: El Cep i la Nansa.

Albertí, Núria (2019). *Poemes de flors i abelles*. Il., Mercè Galí. Vilanova i la Geltrú: El Cep i la Nansa.

Amat, Vanessa (2018). *Abecedari dels oficis*. Il., Anna Clariana. Vic: Eumo.

Baldó, Estel, Rosa Gil Maria Soliva (2019). *Haikús d'animals*. Il., Mayra Aguilar. Barcelona: Barcanova.

Benegas, Mar (2019). *Hola, matí*. Il., Neus Caamaño; trad., Dani Espresate Romero. Barcelona: A Buen Paso.

Besora, Ramon (2018). *Zoo de paraules*. Il., Sonja Wimmer. Barcelona: Edebé.

Besora, Ramon (2019). *Un zoo al cel*. Il., Mabel Piérola. Barcelona: Edebé.

Besora, Ramon (2019). *No tinc por!*. Il., Àfrica Fanlo. Barcelona: Bambú

Bilbao, Leire (2019). *Bitxopoemes i altres bèsties*. Il., Maite Mutuberria; adapt., Jaume Subirana. Barcelona: Kalandraka Catalunya.

Bonmatí, Ricard (2019). *L'any tirurany més poètic*. Il., Montse Tobella. Barcelona: Animallibres.

Broseta, Teresa (2018). *Poesia de nit i de dia*. Il., Lirios Bou. Algemesí: Andana

Budde, Nadia (2018). *Un, dos, tres, qui és? - Un, dos, tres, vampir és*. Trad., Helena García. Barcelona: Kalandraka Catalunya.

Casas, Lola (2018). *Bestioles amagades*. Il., Gusti. Vilanova i la Geltrú: El Cep i la Nansa.

Casas, Lola (2018). *Comerç de poemes. Poemes de comerç*. Il., Gibet Ramon. Barcelona: La Galera.

Casas, Lola (2019). *Ulls de merla*. Il., Gibet Ramon. Vilanova i la Geltrú: El Cep i la Nansa.

Comelles, Salvador (2018). *Bon dia: poemes de bon matí*. Il., Mercè Galí. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

Comelles, Salvador (2019). *Boníssim! Poemes per llepar-se'n els dits*. Il., Mercè Galí. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

Comelles, Salvador (2019). *Què faig?*. Il., Gibet Ramon. Vilanova i la Geltrú: El Cep i la Nansa.

Concha, Berta Inés (2019). *Endevinacontes*. Il., Virginia Donoso. Traducció de Dani Espresate Romero. Disseny: Eliza H. Rizo dos Santos. Coordinació: Loreto González Jansana. Barcelona: Bellaterra.

Desclot, Miquel (2019). *Oi, Eloi?*. Il., Christian Inaraja. Barcelona: Kalandraca.

Díaz, Joan; Rut Martínez (2018). *Bestiari*. Poemes de Josep Carner. Guissona: Seed music. <<https://bestiari.newcat.eu/>>.

El Pot Petit 10 anys (2019). Disc-llibre. Prod., Dani López; Pau Oliver; Marc Usano; Albert Dondarza; il., Maria Triquell. Girona: U98.

Éluard, Paul (2019). *Llibertat*. Il., Jordi Vila Delclòs; trad., Marc Granell. Barcelona: Símbol.

Figueras, Laia (2019). *Compta amb mi: una cançó contada de Txarango*. Il., de Valentí Gubianas. Barcelona: Nanit.

Galán, Andreu (2019). *Vull ser lliure*. Il., Morad Abselam. Algemesí: Andana Llibres.

Galí, Mercè (2019). *Deu pometes*. Barcelona: La Galera.

Girbés, Fina (2018). *Que sonen els versos*. Il., Julio Antonio Blasco. Algemesí: Andana.

Girbés, Fina (2018). *Versos que canten i ballen*. Il., Pere Puig; pròleg, Marc Granell. Alzira: Bromera. [conté CD]

Jané, Albert (2018). *L'ofici que més m'agrada*. Il., Carlos Ballesteros. Barcelona: Combel.

Llach, Lluís (2018). *L'Estaca*. Il., Jordi Vila Delclòs. Barcelona: Símbol.

Llauger, Miquel Àngel (2019). *A d'armari. Un abecedari de les coses de casa*. Il., Gibet Ramon. Vic: Eumo.

Lopesinos, Jordi; Casas, Lola (2018). *Big Bang. Astronomia i poesia*. Il· Gibet. Ramon Barcelona: Barcanova.

Marçal, Maria Mercè (2019). *Cançó de fer camí*. Il., Carolina T. Godina. València: Sembra Llibres.

Martí i Bertran, Pere (2018). *100 endevinalles noves per a tothom*. Il., Núria Feijoó. Barcelona: Baula.

Mestres, Apeles (2018). *Liliana: poema*. Revisió Teresa Duran. Barcelona: ING.

Molist, Pep (2019). *En Joan ha perdut la A: un viatge per l'obra de Joan Brossa*. Il., Maria Beitia. Vilanova i la Geltrú: El Cep i la Nansa; Ajuntament de Barcelona.

Nuño, Fran (2019). *Tantes dites, tantes rimes. Divertiment poètic amb dites populars*. Il., Jan Barceló; trad., Laura Borràs. Barcelona: Yekibud.

Pellicer, Maria Dolors (2019). *Comptem cabretes i pintem ocells*. Il., Irene Bofill. Algemesí: Andana.

Ponce, Àngels; et al. (2019). *Cançons per despertat l'alegria: 2 (cançons per créixer)*. Il., Valentí Gubianas. Bellaterra Música Ed.

Raspall, Joana (2018). *Amb sabates de molsa. Poemes amb sentiments de Joana Raspall*. Il., Anna Clariana; selecció, Josep Maria Aloy. Lleida: Pagès Editors.

Quin embolic! Poemes, contes i altres textos per llegir rient (2019). Il., Morad Abselam; sel., Vanesa Amat; M. Carme Bernal; Isabel Muntañá. Vic: Eumo. CD +book i cançoners.

Salvat Papasseit, Joan (2019). *Sota el firmament*. Pròleg, Ferran Aisa. Il., Tània Lupe. 17 poemes musicats interpretats per 26 grups. Barcelona: Viena Edicions.

Xirinacs, Olga (2019). *Vols jugar amb mi?*. Il., Mabel Piérola. Lleida: Pagès Editors.

ANUARI
DE BIBLIOTEQUES,
LLIBRES I LECTURA

Disponible a:

<https://revistes.ub.edu/index.php/Anuari-BLL/article/view/34533>

Prats Ripoll, Margarida. «L'edició de llibres infantils i juvenils a Catalunya (2018-2019): la poesia». *Anuari de Biblioteques, Llibres i Lectura*, vol. 6 (2020), p. 245-263.
DOI 10.1344/ABLL.2020.6.014

[Llicència Creative Commons](#)

Reconeixement – NoComercial – SenseObraDerivada
(by-nc-nd): No es permet un ús comercial de l'obra original ni la generació d'obres derivades.

ANUARI
DE BIBLIOTEQUES,
LLIBRES I LECTURA
2020

Editors

Lluís Agustí
Maite Comalat

